

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 24.—
za pol leta 13.—
za četrt 8.50
za en mesec 2.20
za hemójo celoletno . . . 28.—
za ostale inenastve . . . 35.—

V upravníštvo:
za celo leto naprej . . . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.90
za pošiljanje na dom 20 v, na
mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENE C

Inserati:
Enostolpna pettirvata (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 —
za trikrat 10 —
za več ko trikrat . . . 9 —

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popast.

Izhaja:
vsak dan, izvenredno nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6/III.
Nokopirni se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 6. —
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Upraviškega telefona št. 188. —

Današnja številka obsega 6 strani.

Novi davki.

Dunaj, 17. aprila.

Avstrijske finance so zopet v velikem neredu. Že leta 1908 je bil državni proračun znaten primanjkljaj, ki pa je bil spretno prikrit. Priprave za pretečo vojno vsled bosanske aneksije kem neredu. Že leta 1908 je bil v državnem proračunu, da je že lanske spomlad finančni minister Bilinski kar na svojo roko izdal za 220 milijonov zakladnic in letos v prosincu nšel ustavnó mu dovoljeno posojilo v znesku 140 milijonov. Navzlic temu pa izkaže letošnji proračun v istini nad 40 milijonov primanjkljaja. Ta primanjkljaj je v primeri s proračunom, ki presega že poltretjo milijardo, sicer neznaten in bi se v normalnih časih pokrnil iz blagajničnih preostankov. Zaloge v drž. blagajnah pa so se v zadnjih mesecih jako skrcile. Včeraj je v proračunskem odseku finančni minister na vsestransko zahtevo odkril »skrivnosti« svojnega portfelja. Navajal je v prvi vrsti izdatke za mobilizacijo. Doslej je bilo izdanih okroglo 150 milijonov in na račun tekočega leta preostane še 31 milijonov.

Ves ta izredni izdatek za armado in mornarico je vlada pokrila iz gotovine v državnih blagajnah. Koncem leta 1908 je ta gotovina iznašala še 572 milijonov in sicer 283 milijonov v osrednji blagajni, ostali znesek v krajevnih državnih blagajnah, katerih je nad 10.000. Danes ima finančna uprava v osrednji blagajni le še 230 milijonov. Od te gotovine pa je treba odšteti ne še zapadle menice in druge nerazpoložljive postavke, tako da ima finančni minister, kakor trdi, na razpolago k večjemu 70 milijonov. Ta vsota seveda ne zadostja za ogromni državni promet. In vsled tega zahteva vlada novo državno posojilo v znesku 180 milijonov, da ojači zaloge v blagajnah. Na vprašanje, iz katerega zaklada se je izplačala Turčiji odškodnina v znesku 52 milijonov za državna posetva v Bosni in Hercegovini, je kratko odgovoril finančni minister: Iz gotovine skupnega državnega finančnega ministrstva in iz zalog bosanskih železnic.

Sedaj pa pride najlepše, kar je vzbudilo pri vseh strankah največje ogorčenje. Morda je znano širši javnosti, da so v finančnem ministrstvu gospodje, ki imajo edino nalogo, da z rdečim svinčnikom črtajo ali zmanjšujejo razne postavke ostalih ministrov.

Ako n. pr. ministrstvo za javna dela zahteva kredita, recimo 20.000 kron za nujno popravo državnih cest na Kranjskem, gotovo gospod z rdečim svinčnikom v finančnem ministrstvu črta vsaj tretjino. Ako deželna vlada prosi, naj se tej ali oni občini dovoli 1000 kron podpore vsled toče, povodnji, suše ali drugih uim, že referent v ministrstvu za notranje posle zniža zaprošeno vsoto vsaj na 800 kron, gospod z rdečim svinčnikom v finančnem ministrstvu pa na 500 kron ali pa sploh prečrta vso vsoto, češ, da b e d a n i d o k a z a n a. Isto se dogaja v vseh drugih enakih slučajih. To navajam v dokaz, kolike prijetnosti uživajo poslanci-berači, ki morajo pritiskati kljuge po uradih. To pa ni še nič izrednega. Kdor hoče biti danes pravi ljudski poslanec, mora že kot kandidat obsiti čez rame jako globoko in široko beraško bisago. Ta je njegov »vademezum«, ki ga morda priporoča volivcem, gotovo pa očrni kot nadležnega sitneža pri gospodi, ki ima ključke od državnih blagajn. Osrednja finančna uprava pa hoče sedaj za tekoče leto predložiti državni proračun oskubsti kar za 70 milijonov. Vlada namerava torej u p r a v n i m p o t o m črtati 70 milijonov med izdatki za nujno potrebna in skoraj izključno produktivna dela in podpore za raznovrstne namene. Samo poljedelskemu ministrstvu, ki deli največ prispevkov v povzdigo raznih panog poljedelstva, je mož z rdečim svinčnikom »začasno« črtati skoraj 6 milijonov kron.

To je bil ogenj v streho. Zasledili so to nakano finančnega ministrstva poljski poslanci, ki so v petek zvečer do pozne ure v svojem klubu finančnemu ministru brali hude levite. Galicija bi bila letos na ta način prikrajšana za celih 12 milijonov. In to Poljakom učini njih rojak. Ta udarec ne zadene le opozicije, ampak tudi stranke, ki le z največjo težavo še drže vlado na vrhu in vzdržujejo sedanjí sistem. Nekateri poljski poslanci so vladi naravnost očitali črno nehvaležnost ter izražali obžalovanje, ker so se z Nemci vpregli v težke oje. Jako značilno je za položaj v parlamentu, da je poljski klub sklenil naslednje resolucije: 1.) »Poljski klub glasuje za posojilo 182 milijonov in potrebno pokritje primanjkljaja v proračunu, zahteva pa, da zopet vstavi v proračun vse črtane postavke. 2.) Poljski klub zahteva, da vlada še letos prične z izboljšanjem deželnih financ. 3.) Ako vlada ne upošteva teh zahtev, bode Poljski klub vladi odrekel svojo podporo!«

Ta zaupni sklep Poljskega kluba je že včeraj izdala »N. Fr. Presse« ter rotila vlado, naj za božjo voljo hitro pogasi nevarni ogenj. Židovska trobenta je res sklicala na pomoč vsa gasilna društva v zbornici. Bila so hitro na mestu nesreče, ko je včeraj dopoldne ob 10. uri dr. Korošec predlagal v proračunskem odseku, naj se razprava posojila odloži do torka. Nemci, Poljaki, Italijani, Rumuni in bukovinski Rusini so s 23 glasovi proti 20 odklonili Korošcev predlog in vsaj začasno poptevali ogenj. Poljska zastopnika Kolišcher in Glabinski sta celo zanikavala, da je izbruhnil ogenj pod poljsko streho. Ta migljaj s kolom je dobro razumel finančni minister in hitro zasukal svoje stališče. Trdil je sicer, da tudi tedaj ne more pokriti vseh v proračun postavljenih izdatkov, ako dobi novo posojilo; ni pa ugovarjal nasvetu, da se zviša nameravano posojilo vsaj za 38 milijonov, torej na 220 milijonov. Ob enem naj se izvrši čimprej vsaj del finančne reforme, ki bi deželam zagotovila višje prispevke.

Vse kaže, da jako tesno prede vladnim strankam. Poljski klub se je naveščil tlake in le z največjo težavo še na zunaj kaže svojo udanost sedanji vladi. Vladna ladja se potaplja, ker voda na vseh koncih in krajih sili v notranje prostore. Med sejo proračunskega odseka je baron Bienert sklical v posvečeno ves svoj generalni štab, da reši situacijo. Dogovorili so se, da zvišajo posojilo. Dr. Steinwender stavi v odseku dotični predlog. Dobro, večina odsekova bode morala ugrizniti v kisló jabolko, da ostane pri vladnih laslih. To pa je v pravem pomenu besede Pyrrhova zmaga, katere nevesele posledice bode čutila vsa država. Večina in vlada sta odgovorni, ako so državne finance v takem neredu. Aneksija Bosne gotovo ni prišla čez noč. Višji krogi so tudi morali vsaj slutiti, da bode vsled tega treba zastražiti bosansko mejo, kar se ne zgodi brez milijonov. Zakaj pa ni vlada preje preskrbela potrebne kredite? Zakaj finančni minister gospodari kot navaden branjevec in le s pajčevino maši zevajoče luknje? Zakaj vladna večina ni že izvršila primerne finančne reforme? Na ta vprašanja naj odgovoré vlada in njene stranke. Opozicije naloga ni, da bi si za vladajoče stranke ubijala glavo, njena pravica sta kontrola in stroga kritika.

Zmaga S. L. S. v Vipavi.

V soboto zvečer, torej prepozno za sobotno številko »Slovenca« smo dobili iz Vipave naslednje poročilo:

»Občinske volitve v Vipavi so se vršile dne 14. aprila mirno, kakor je bilo prerokovano v »Slov. Nar.« in »Slov. Domu«. Izkazalo se je, da je g. Bojc dober prerok. Samo izid je bil malce drugačen, nego so to pričakovali liberalci od Hrovatin-Meyerjevega liberalnega štaba. V 3. in 2. razredu nasprotnikov niti blizo ni bilo. Tem hujše je bilo bojno razpoloženje v prvem razredu. Po porazu v 3. in 2. razredu so se gg. Arh, Bojc, »tata« Hrovatin in drugi pripravili, da naskočijo 1. razred po vseh pravih bojne tehnike. Za vroči boj se je treba najprej pripraviti in to so omenjeni gospodje in sodrugi storili v polni meri. Že par dni poprej so brusili — ne bridkih sabelj, ampak pete in jezike in pri inteligenci pridno agitirali. Napočila je osodepolna ura boja. Za vroči boj treba je poguma, korajže; krenili so torej mesto na volišče najprej v »tatrovo« gostilno, da pri čaši vina dobe potrebnih moči ki jih bodo v ljutem boju krvavo rabili. Medtem so ostali volivci prvega razreda mirno oddali glasove za svojo listo. Ker je bilo samo pet volivcev na volišču, je bilo glasovanja kmalu konec in predsednik volivne komisije proglasi po § 27. vol. reda, da je glasovanje zaključeno, ker ni na volišču navzočega nobenega družega volivca. Ravnotako se je mirno izvršila tudi volitev namestnikov in vol. komisija je ves akt zaključila in podpisala. Kar se prikaže sovražna armada med vrati, oborožena z najhujšim bojnim orožjem. Že so hoteli junaki metati bojno kopje, ko jim g. župan hladno pove, da so prišli za trenutek prepozno in da je vsa volitev končana. Zdaj pa je nastal prizor — za bogove. To so vam bili obrazi, da jih ni mogoče popisati. G. »tatu« in tovarišem ni šlo v glavo, da so volitev zamudili. Ogorčeno so junaki zapustili bojišče in šli hladiti jezico v St. Vid, kar so nadaljevali v Vipavi do ranega jutra. Hud, a zaslužen poper.

S. L. S. je z izidom volitev popolnoma zadovoljna. Prvih po najhujših bojih v zadnjih letih si je S. L. S. v občini pridobila večino. Slava volivcem, ki so pomagali streti neznosni terorizem in jim je bolj pri srcu blagor občine kakor Hrovatin-Meyerjeva ljubezen.

Novemu odboru želimo, da plodonosno deluje v blagor metropole vipavske doline!

Kupujte le vžigalice: »U korist obmejnim Slovincem«.

LISTEK.

Iz Jakopičevega paviljona.

V soboto popoldne je prof. Peter Žmiték periegetično govoril o »prednostih« sedaj izloženih umotvorov naših domačih umetnikov.

Misel, seznanjati občinstvo z deli naših umetnikov v razstavi sami, ob originalih, se mi zdi ena izmed najsrečnejših, kar se jih je pojavilo na torišču naše domače kulture. Kako bi pač moglo občinstvo bolje, temeljiteje in neposredneje spoznavati dušo umetnikovo in pa tiste individualne inponderabilije, ki jo prevevajo, nego tem potom, da jih pokaže in pojasni umetnik sam, da odpre sam skrivna predala svojega srca, da pojasni avtoritativno svoje težnje, svoje nazore in svoje tehnične priprave, s katerimi obvladuje idealne, v duši porajajoče se podobe svoje tvorne fantazije. Morebiti se tem potom spravi občinstvo z umetniki spet polagoma v ožji stik.

Menim, da je nam vsem jasno, ka-
meničljivo vpliva razstavek med obe-
imenovanima kulturnima činitelj-
na. Razdor je osobito od onega časa
temeljiti in popolen, odkar se je za-

čela strojevena produkcija na tem polju širiti. Prerezala je vse vezi in uničila vsako medsebojnost. Široke mase je vrgla na skrajno periferijo moderne kulture, tja, kjer nima z estetično umetnostjo nič več zveze, a umetnike same je zvrtila v sredotočje in jih vrgla na milost in nemilost v žrelo sebičnega vlekapitala, pognala jih je v oblast ljudi, ki niso zmogni plemenite misli — ki pa kupujejo in naročajo umotvore da se potem bahato ponašajo s tem, koliko da so potrosili za nje. In po ustroju današnje socialne družabnosti nimajo sloji ob periferiji z umetniki, kateri služijo pičlemu številu v centru zgnjetih bogatašev, nobenega stika več.

Kulturna naloga naravnost zahteva, da pridejo demokratične široke mase spet v dotiko z umetniki, v neposredno, ozko dotiko, kot so jo imeli v prejšnjih dobah. To bi bila tudi ugodna rešitev enega izmed tistih velevažnih kulturnih vprašanj, na katerih sloni in počiva kulturna bodočnost, da celo pitanje naše kulturne eksistence: to be, or not to be, — it is the question!

Zato ne morem prehaliti požrtvovalnosti g. Žmitka, da je prevzel to predavanje.

In baš zaradi tega, ker bi srčno želel, da bi imela ta trudapolna predavanja vsestranskega vspeha, naj mi bodo

dovoljene nekatere opazke, katere mi sili v pero sobotno predavanje.

Nikakor ne mislim dlake cepiti in se malenkostno obregovati ob posamezne izraze in ob stilistiko tega predavanja; nasprotno: hvalim prostodušno in nenakittjeno besedo, oddaljeno od vsakega bombastičnega frazerstva in od samodopadljivosti. Opozoril pa bi na stvari, na katere Žmiték kot umetnik niti mislil ni, ki pa bi bile v gori imenovane svrhe za zblizanje nas z umetniki naravnost neobhodno potrebne.

Gospod Žmiték se je vmislil v vlogo obiskovalca kake umetnostne galerije ter je svojo umetniško sodbo strokovnjaško — včasih tudi kolegijalno — na glas mislil. Sevé da je bilo vse, kar je povedal, izvir njegove individualitete, torej subjektivno, kot je povse naravno in pravilno. A on je sam tvorec umetnik, njegovi poslušalci pa so bili v pretežni večini taki laiki v umetniški stroki, da mu niso mogli slediti. To naj ne bodi za nikogar tudi najmanjša graja. Bodimo odkritosrčni! Pri nas je vse novo, kar se tiče umetnije. Nova je gojitev njena, novejši je razstavni paviljon, najnovejša pa so predavanja v umetnostnem domu. To vse z našo dosedanjo kulturo na naših tleh ni z nami vzraslo. Na vse to se mora naše občinstvo šele polagoma privaditi. to mu

mora šele počasi postati živa potreba. Da se pa to doseže, treba je neobhodno, da se občinstvo seznaní z umetništvom naprej generelno, da vé, kaj da umetnik v kulturnem razvoju našega naroda pomenja, kaj je njegova naloga, kakšno je njegovo delo in kako da obvladuje zapreke, težkoče in tehnične ovire. Treba je pojasniti, kje se umetnost pričenja, kje se neha. Prav mnogo opazk ni so mogli poslušavci umeti zato, ker nimajo temelja osnovnih pojmov.

Zato bi bilo dobro, da bi g. Žmiték prihodnjič stopil raz svojo umetniško višino in bi poslušalcem podal kratek obris tehničnih priprav in snovi. Povedati bi bilo, na katere snovi da se dandanes slika; načrtati glavne poteze kemične vsebine naših barv; ali so mineralne, ali rastlinske, ali od prvotne snovi, ali od drugegove, razkrojnim potom dobljene. Posebne važnosti so spojila (olja, vosek, kazein, smoline razkrojitve itd.), ker odločujejo trpežnost in pojasnjujejo načine uporabljene tehnike.

In če bi se že to hotelo prezreti, bi se vsekako moralo omeniti vsaj osnovne pojme o delu, ki stvarja umetniške oblike. Kako jasno bi bila marsikaka opazka posvetila v labirint tehniškega dela in bi bila pojasnila marsikatero točno in resnično opazko predavatelje.

Ljubljana, 18. aprila 1910.
Preveč! Preveč! Živimo v dne, ko podi ena politična senzacija drugo. Pohlevno, ponižno vladno časopisje, ki je zmagovito kričalo, ko je enkrat po dolgotrajnem bum bum zbornalo vladno večino proti opoziciji, je zdaj iz sebe. Preveč! Preveč novic mu je zdaj zaprilo sapo. Prva novica: Glabinski, načelnik »Poljskega kola«, je jasno in kratko povedal Bilinskemu, da tako, kakor se je do zdaj vladalo, ne sme iti naprej. Redki so slučaji, da večinska stranka tako nastopi proti svojemu ministru, kakor je nastopil Glabinski. In Bilinski je povedal, da se hoče ravnati po naukih, ki mu jih je dal Glabinski. Deficit, ki ga kaže proračun, se bo pokrili s posojilom. Smo zopet tam, kjer smo bili dobrih štiri leta, ko se je vladalo v Avstriji zgolj — z dolgi. Poljski finančni minister Dunajewski je odpravil deficitno gospodarstvo, uvedel ga je zopet Bilinski, tudi Poljak. »In Bilinski se je udal,« to je preveč, tako zdihuje zdaj vladno časopisje. Delali bomo dolgove, ali se bodo morali povisati davki. Tako in nič drugače ne stoji razmere.

V soboto je bil kratek ministrski svet. Nato so pa bili pri Bienertu Chiari, Gross, Gessmann, Sylvester, Wasilko in Glabinski. Šlo se je za to, kako izvesti 55-milijonsko posojilo, ki ga zahtevajo Poljaki.

Tajnik »Zveze južnih Slavena«, poslanec Mandić, nam piše, da se ni odstranil pri glasovanju za državno posojilo niti en član kluba »Zveze južnih Slavena«, a kaj se pet dalmatinskih Hrvatov!

Z veseljem objavljamo M. Mandićev pismo. Pristavljamo, da so poročali razni nemški listi pred nami o absenci.

Skrivnostno polzkušeno zastrupljenje.

Rodbina Hammerlitzova je premožna, pa tudi vzgledna krščanska rodbina na Čevicah v Dol. Logatcu. Gospa, kakor tudi otroci in gospod hodijo skoro slednji dan k maši. Priča njihove vernosti je tudi krasno znamenje poleg hiše, sezidano v posebnem slogu šele pred par leti, delo gosp. Hammerlitz samega. Ena hčerka je doma, ena v Ljubljani pri Uršulinkah, deček Rudolf študira realno v Trstu. V Trstu živi baje brez posebnega posla in obrta, tudi sin gospe Hammerlitzove iz prvega zakona, Ivan Hladnik, ki se je lanske leto poročil z Milko Tollazijevno iz Dol. Logatca. Materi ta zveza ni bila nič kaj po volji. Gospa Milka biva sedaj že v Dol. Logatcu na domu svojega brata. Gospa Hammerlitz je večkrat tarnala glede njega, pa je ni ubogal; a razmere med njima so se zadnji čas ublažile. Gospa Hammerlitz sama zatrjuje, da se ne spominja, da bi imela kakega sovražnika, ki bi ga mogla sumiti radi polzkušnega zastrupljenja. Nikomur ni nikdar storila nič žalega.

Pismo in strup.

Kakor je »Slovenec« zadnjič poročal, je bilo skrivnostno pismo odposlano 3. apr. predpoldnem na ljubljanski glavni, pošti, prav tako tudi strup v škatljici. Isti dan je gospa pismo najbrž tudi prejela. Pismo je male oblike, takozvani »platneni papir«, modre barve. Pisava je lepa, ležeča, tenka,

poteze energične, pisane z največjo mirnostjo. Stilizacije pisma je slaba — ima hrvatizme, n. pr. »opet«, koncem pisma je dobro ponarejen podpis dr. Levičnika. Ko je pismo došlo, je rekel gospod: »Nekdo te ima za aprila.« — Pisava se jim je precej zdela sumljiva, zlasti ker dr. Levičnik gospe ni zdravil nobenkrat, pač pa dr. Gregorič. — Škatljice na pošti niso precej dvignili, iz radovednosti so jo vendar; a odpreti je ni pustil gospod. Gospa in hčerka sta hoteli odpreti. Samo previdnosti soprogovi se je zahvaliti, da gospa ni rabila strupa. Škatljico so poslali nazaj na naslov dr. Levičnika, obenem mu pa pisali tudi pismo, v katerem izražajo začudenje nad nezahtevano pošiljateljico.

Dr. Levičnik

se v svojem odgovoru na gospo Hammerlitz čudi nad zagonetko, še bolj pa nad vrnjeno škatljico. Pravi, da je, kolikor se spominja, samo enkrat še pred leti zdravil njenega sina Rudolfa. Koncem pisma pravi, da je nekdo napravil jako neumestno in obžalovanja vredno šalo, ki se ji bo pa že prišlo do konca. — Škatljice dr. Levičnik ni odprl, ampak jo je oddal deželnemu sodišču, ki je vsebino preiskalo in našlo, da je v njej smrtonemben strup. Sodišče je takoj pričelo s preiskavami, ki pa so doslej brezuspešne.

Po Logatcu

je vsa stvar ostala tajna in prikrita do 11. t. m., ko so bili prizadeti zaslišani v Ljubljani kot priče. Rodbina sama ni nikomur pravila o poizkušenem zastrupljenju, zlasti radi tega ne, ker vabilo deželnega sodišča k zaslišanju želi, naj stvar ostane tajna in naj se o stvari gospe Hammerlitz posvetuje morda samo s sodnimi izvedenci v Logatcu. Šele po preiskavi je začela krožiti po Logatcu polagoma govorica o poizkušenem zastrupljenju. Vse obsoja z ogorčenjem grozni poizkus, ker ima družina povsod splošen ugled. — Oseba, ki je poizkusila zastrupljenje — izključeno ni, da jih je tudi več — je morala gotovo na razmerah gospe in družine Hammerlitzove biti interesirana. Tudi mora domače okolnosti, zlasti bolezni gospejino, dobro poznati, vedeti tudi, h katerim zdravnikom je gospa zahajala tekom svoje bolezni. Zakaj v pismu navaja ravno dr. Gregoriča, zakaj ponaredi podpis ravno dra Levičnika? Čudno je tudi, za kaj odposiljatelj v pismu zahteva, naj se »koščeki« dobro zdreže v možnarju; saj zdravila prihajajo že preparirana iz lekarn oziroma zdravnikov. — Splošna sodba v Logatcu je, da bodo odposiljatelja težko izsledili, ker se je strup doslej dobival po vseh ljubljanskih trgovinah, pa ga je lahko kupil že kdovekdaj.

Poziv na javnost

o skrivnostnem slučaju zastrupljevalnega poizkusa na gospej Hammerlitzovi je imel velik uspeh. Pri preiskovalnem sodniku dr. M. vitez pl. Grasselliju se je javilo že veliko prič z ozirom na skrivnostni slučaj. Pri tem pripomnimo, naj se vsak, kdorkoli kaj zna o slučaju, gotovo nemudoma javi pri preiskovalnem sodniku dr. M. vitez pl. Grasselliju, ker le tako je mogoče, da se storilec dozna in da se mu popolnoma dokaže njegova krivda. Pisarna preiskovalnega sodnika je v I. nadstropju ljubljanske justične palače. Naša javnost se mora v takih slučajih navaditi, da gre sodnji na roko, kakor gre n. pr. na Dunaju, ko se je sodelovanju velike javnosti in občinstva v največjem slogu posrečilo, da je bil pojašnjen skrivnostni slučaj v Hofrichterjevi za-

strupljevalni zadevi, ki je gotovo neposredno tudi v zvezi za dozdej še skrivnostni slučaj Hammerlitz. Kakor v Hofrichterjevi tako je tudi v zadevi Hammerlitz precej podobnosti. Zlasti opozarjamo ljudi, ki so se nahajali dne 3. t. m. na glavni pošti, naj se vsi javijo pri g. preiskovalnem sodniku. Dotično dopolne, ko so se oddale zastrupljene pilule na ljubljanski glavni pošti, je zelo močno deževalo, tako da je zaradi močnega dežja pritisnilo po pol deseti uri veliko ljudi v vestibul glavne ljubljanske pošte.

Preiskavo

vodi preiskovalni sodnik dr. M. vitez pl. Grasselli z največjo energijo. Preiskovalni sodnik dr. M. vitez pl. Grasselli je zaslišaval priče v soboto, v nedeljo in danes.

Senzacija v preiskavi. — Skrivnostnemu storilcu so že na sledu.

Preiskava dozdej sicer še ni dognala, kdo da so storilci. V subjektivnem oziru se je pa preiskava preko nedelje naravnost senzacionalno zasukala. Sodišče je namreč storilcu že na sledu in zaukazalo je že, da se aretira več sumljivih oseb. Seveda se ne more že zdaj trditi, da so osumljenci tudi dejansko storilci in zato naj prej ko slej občinstvo podpira s prostovoljnimi pričevanjem preiskovalnega sodnika.

Razprtije v Hammerlitzovi rodbini. — Hammerlitzova gosna dobivala grozilna pisma.

Preiskava je dozdej tudi dognala, da so bile v Hammerlitzovi rodbini zadnje čase nekake razprtije. Sklepa se to iz tega, ker je dobivala Hammerlitzova gospa anonimna grozilna in zasmajalna pisma.

Kako je izgledala zaklopna škatljica.

Kako minuciozno natančno vodi preiskovalni sodnik dr. M. vitez pl. Grasselli preiskavo, se razvidi iz sledečega:

Iz zaklopne škatljice, v kateri je bila steklenica s pilulami, so odprali nalepljeni papir. Na škatljici je napis v laškem jeziku »Campione senza valore« (Vzorec brez vrednosti). Škatljica izgleda sedaj, ko je odpran ovitek, tako le:

Campione senza valore

franko

Škatljica se je odposlala na Dunaj v preisk.

Polzvedbe

za storilci so uvedene v najširšem slogu. Vse podrobnosti še niso za javnost, da ne ovirajo teka razprave.

Strah pred pilulami.

Zadeva Hammerlitz vzbuja razumno veliko senzacijo. O njej vse govori in razširjajo se najdrznejša senzačna izmišljotina. Govorilo se je n. pr. v Ljubljani, da je dr. Levičnik v preiskavi, kar je bilo seveda popolnoma izmišljeno. Imeli smo pa te dni tudi še eno skrivnostno »zastrupljevalno« afero v Ljubljani, ki pa ni bilo nobeno poizkušeno

zastrupljenje, marveč čisto navadna reklama. Neka dunajska tvrčka je namreč poslala veliko osebam v Ljubljani zelene pilule proti kašlju. Hofrichterjeva zadeva je pa le povzročila, da so postal ljudje previdni in so kazali pilule lekarnarjem in tudi tistim uradom, ki so nastanjeni v I. nadstropju v desnem traktu justične palače, ki so dognali, da pilule niso nobena »strupena« nakana, marveč dobra slaščica, ki jo gospodje zdaj proti kašlju z največjim veseljem uživajo.

Dnevne novice.

— Iz »Zveze južnih Slavena«. »Hrvaška korespondenca« poroča: »Zvezi južnih Slavena« so že predloženi konkretni predlogi za organizacijo vseh jugoslovanskih poslancev. Ta teden že se odloči, ako bosta postopala oba jugoslovanska kluba skupno ali vsak za-se v vseh političnih in gospodarskih vprašanjih. »Hrvaška korespondenca« naglašja, da je njen zastopnik govoril z zastopniki obeh klubov in se prepričal, da smatrajo na obeh straneh potrebno skupno postopanje Jugoslovancev. Predloge »Slovenskega kluba« so v »Zvezi južnih Slavena« natančno proučili in se pogovorili o njih. Z veseljem so jih pozdravljali in podpirali tisti poslanci »Zveze«, ki se že od nekdaj potegujejo za spojitve obeh klubov, drugi klubov del jih je pa sprejel več ali manj skeptično. »Slovenski klub« predlaga enoten nastop jugoslovanskih poslancev v vseh državnozbornih vprašanjih. Zdi se, da mal del »Zveze južnih Slavena« ni voljan sprejeti skupno načelo. Šusteršičevemu predlogu pripisujejo poučeni krogi največjo važnost, večjo kakor so pričetkoma sodili.

— Poziv katoliškim strankam. »Vaterland« apelira 14. t. m. na voditelje katoliških strank v avstrijskem parlamentu, naj skušajo doseči z vso resnostjo narodnostni sporazum. Med drugim piše sledeče: »Četudi mislijo posamezni katoliški voditelji, da se morajo iz strankarskih taktičnih vzrokov klanjati narodnemu šovinizmu, gotovo se bodo katoliške stranke v sili same otresle liberalizma in se vrstile k izkazano dobri katoliški principom, ki bi jih ne smel zapustiti noben katoliški voditelj, tudi ne na popolnoma političnem in narodnem polju. Ta naš opomin je namenjen vsem, kajti vsi avstrijski narodi potrebujejo narodnostnega miru, Nemci, Slovani, Romani — in če se ozremo na drugo državno polovico — Mažari, katere je narodni šovinizem že skoro pripeljal na rob propada. Voditelji katoliških strank so pravzaprav poklicani, prevzeti to mirovno poslanstvo, to dolžnost jim mora nalagati katoliško prepričanje. Popolnoma nič ne podcenjujemo težkoče tega dela, ampak visoki namen je vreden truda. Brez bojazni apeliramo zato še enkrat na zastopnike katoliškega ljudstva v parlamentu, naj se združijo ter naj ustvarijo narodno mirovno četo, ki jo bo Gospod Bog gotovo blagoslovil in privedel do zmage. Posledica te zmage bi bila srečna Avstrija, katere narodi bi bili gotovo hvaležni svojim rešilcem iz toka narodnega šovinizma in katere vladarji bi brezdvomno to veliko delo priznali brez premisleka.« — K temu bi

vo, da bi bili vedeli poslušavci vsaj osnovne poteze o linearni in o zračni ali barveni perspektivi! Kako plastično bi se bila mogla analizirati marsikatera podoba, da bi bilo poslušalcem jasno, kaj je umetniško in estetično sredotočje, kaj je osredje, osredje in ozadje. Glede osvetljave bi morali posetniki vedeti, kaj je polna dnevna luč, kaj za držana ali prestrežena; kako da učinkuje direktna, kako direktna osvetljava, kaj je prasev in odsev, refleksi, senca, osenčje! Dalje razmerje barv, njihova harmonija in razdvojenost — in tako še celo vrsto stvari, ki tvorijo temelj, na katerega se more postavljati strokovnjaško razmotrivanje in umetniška sodba.

Čemu to javno pišem? Morebiti g. predavatelj letos ne pride več do tega, da bi podal svojim gostom te poteze, ki so neobhodno potrebne, če hoče kdo umotvor toliko umevati, da ga more uživati. Menim, da bo potem marsikdo tudi milejši sodil celo o zelo utriranih umotvorih, nego če jih motri brez te podlage. Če bi torej g. Zmitku ali pa komu drugemu ne bi bilo mogoče vprizoriti še eno tako predavanje, naj bi posetniki skušali vsaj sami poučiti se. To bi bilo i njim i našim umetnikom v prid.

Marsikaj se bo še samo ob sebi uglasilo. Sobotni obilni poset je pokazal, da še nismo pripravljeni na dobroto, ki nam jih nudijo taka podučna pre-

davanja. Tipična je bila množica ženstva; ko bi le ne bilo toliko klubov tiste nekvalificirane in neestetične razsežnosti, ki je namanj dvem tretjinam prisotnih gostov onemogočila pogled na obravnavane podobe. Sevé, da je temu nedostatku nekoliko krivo pomankanje garderobe, na kar se pa ni moglo misliti v proroškem duhu. Nepravo je pa bilo stalno pomikanje za predavateljem in tesno okoljenje njegove osebe. S tem se ne doseže nič drugega, nego da vidi — posebno nižje višče in stojiče umotvore — samo prva vrsta, druge so pa izključene. Naravnost grajati pa je glasno razgovarjanje med predavanjem; v tem oziru so bile dame, dasi sicer zgovorne, naravnost vzorne, ker so se vzdrževale glasnih opazk.

Da se takim tehničnim težavam pride v okom, bi bilo morebiti premisliti, če bi se ne dala ta predavanja tako urediti, da bi služila kot tema dela samo dveh ali k večjemu treh umetnikov, ki bi se presodila vsestransko. To pa tako, da bi gostje sedeli, osobito dame, ki se hitreje utrudijo, predavatelj pa bi na malo vzvišenem odru jemal umotvor za umotvorom in jih razlagal. Tako bi mogli vsi videti in slušati. Morebiti dajo te opazke gospodom umetnikom podbude, da kaj podobnega ukrenejo v prospeh teh predavanj, ki morejo postati velike važnosti za našo domačo umetnost.

M.

Iz delovanja mladeniškega sodnika.

V soboto ob 6. uri zvečer je priredilo društvo »Pravnik« predavanje v porotni dvorani deželnega sodišča. Predaval je sodni tajnik g. Milčinski o delovanju mladinskega sodnika. Navesti hočemo v kratkih besedah zanimivo predavanje, ki je bilo vredno nekoliko številnejše udeležbe, kljub temu, da so bili zastopani odličnejši sloji. — Kakor znano, se je uvedlo mladinsko sodstvo v začetku lanskega leta s posebno odredbo, ki določa, da se za mladostne obtožence sestavi pri deželnih sodiščih poseben mladinski senat, pri okrajnih sodiščih pa določi za obravnave glede na prestopke mladostnih obtožencev poseben varstveni mladinski sodnik. Predavatelj si je postavil kot nalogo, očrtati delovanje varstvenega — mladinskega sodnika pri okrajnih sodiščih. V obče se misli, da mladinski sodnik vse odpušča ali pa da je jako mil. To pa ni res! Naloga mladinskega sodnika ni niti samo odpuščati, ali pa obsojati. Naloga mladinskega sodnika je, ukreniti potrebno, da se mladostni obtoženec z ozirom na njegov življenjski ustrojspremen v toliko, da v prihodnjič ne krene zopet na napačno pot. Vzemimo kot primero očeta, ki pretepe svojega sinčka zaradi kakega pregreška. Ko vprašate tega očeta, zakaj je

pretepel otroka, vam bo odgovoril: »Tako sem jezen, pa sem ga«. In ko ga je pretepel, vzame svoj cilindar in gre v kavarno tarokirat. Nek drugi oče pa tudi pretepe svojega sinčka zaradi kakega pregreška, na vprašanje pa bo odgovoril: »Žalosten sem, ker je to storil, pa sem ga kaznoval.« In ta oče ne gre potem v kavarno tarokirat, temveč se vsede k sinu, ga poučuje ter uči z njim. Ta primera bi nekako označevala razliko med kazenskim in mladinskim sodnikom. Zakon pozna samo dejanja in sodi vsa dejanja po enih in istih določilih. Toda dejanja so lahko jako enaka, a krivda je različna. In to je zlasti upoštevanja vredno pri mladostnih obtožencih. Mladinskemu sodniku ne zadošča, da vé kaj je vse mladostni obtoženec storil prej, treba mu je določiti tako kazni, ki vpliva na obsojenca poboljševalno. Pri kazenskem sodniku se delo z obsodbo konča, med tem ko se pri mladinskem sodniku dostikrat šele prične. Kako izvršuje mladinski sodnik svoje delo v okviru sedanjih zastarelih postav? Ako vaški fantje streljajo na božični večer ali ob enakih prilikah, bo pač lahko pravilno sodil. Tudi ako kdo kje otrese kako jablano. Zato ne bo treba nobenih poizvedovanj o okoliščinah, v katerih živi obtoženec, ali o njegovem prejšnjem življenju. Čim bolj pa je dejanje protinaravno, tem večjo pozornost mora obrniti sodnik na obtoženca. Ne le zato, da najde

Grozna zrakoplovna nesreča.

Strelna udarila v zrakoplov. — Zrakoplovci ubiti.

Iz Eschwege se poroča, da je zrakoplov »Delitzsch«, ki se je dvignil v soboto k ponočni vožnji, zašel pri Reichensachsen v nevihto. V zrakoplov je udarila strelna. Vsi štirje zrakoplovci so bili ubiti. Bili so: Luft od Parsevalove družbe, trgovec Leuschseuring iz Bitterfelda, živinozdravnik Hoecher in trgovec Graupner, oba iz Lipskega.

Podrobnosti o nesreči.

Zrakoplov »Delitzsch« se je dvignil v soboto ob šesti uri zvečer v Bitterfeldu v zrak. Nameravalo se je prirediti daljšo vožnjo in so se tudi zrakoplovci preskrbeli s precejšnjo množino provijanta. Vzlet se je izvršil popolnoma srečno. Ob pol deveti uri zvečer je plaval zrakoplov približno 160 m visoko nad Halle, ter so ga videli ob deveti uri 50 minut v Spodnjem Eichstädtu, ob deseti uri 20 minut v Coelledi in o polnoči nad Eisenachom, kakih 440 metrov visoko. Ponoči je nastala grozna nevihta in bliski so razsvetljevali nebo. Skoro gotovo je zašel zrakoplov v nevihto, neslo ga je proti jugozahodu, zadela ga je strelna, ki je predrila zrakoplovov ovoj in zrakoplov je padel z velikansko silo na zemljo. Katastrofa se je zgodila okoli ene ure ponoči.

Kako je nastala nesreča.

Nek kmet pripoveduje, da je v omenjenem času čul grozno pokanje ter je mislil, da je strelna udarila v bližnje poslopje. Bržkone je čul kmet padec zrakoplova na zemljo. Trupla zrakoplovcev so grozno razmesarjena. S kako silo je padel zrakoplov na zemljo, dokazuje to, da je bil eden izmed ponesrečencev popolnoma zarit z obrazom v zemljo. Gondola je bila popolnoma razbita. Na obrazih zrakoplovcev je izražen strašni smrtni strah, ki so ga morali prestopiti ponesrečenci. Zdravniki so našli na dveh truplih opekline, iz česar sklepajo, da sta bila zadeta dva zrakoplovca od strele. Bržkone pa nista izgubila življenja vsled strele, ampak pri padcu. Trgovec Leuschseuring, živinozdravnik Hoecher in zrakoplovov vodja Luft so se hoteli izobraziti kot zrakoplovci.

Prič ni bilo nobenih pri katastrofi, tako, da se more o posameznostih nesreče samo domnevati, kako se je zgodila. Tudi drugi kmetje so čuli ponoči pokanje, ki pa se ni čulo, kakor že omenjeno, od strele, ampak od padca zrakoplova. Zrakoplovov ovoj so našli popolnoma raztrgan in posamezne dele daleč okoli raztresene. Posamezne kovinske dele zrakoplova so našli raztopljene, kar dokazuje, da je zadela v zrakoplov strelna.

Kako so našli trupla.

Ko je hotel včeraj zjutraj ob šesti uri iti nek kmet iz Eschwege k živini v hlev, je opazil, da moli na vrtu pod nekim drevesom kvišku človeška roka. Kmet je šel tja ter je prestrašen opazil, da visi na neki črešnji zrakoplovov ovoj. Takoj je slutil nesrečo. V prihodnjem trenutku je opazil v bližini drevesa razbito gondolo in štiri trupla, ki so bila grozno razmesarjena. Vsaka človeška pomoč je bila brezuspešna. Kmet je takoj obvestil okroglega zdravnika v Eschwegu, ki je takoj prišel na lice mesta, a mogel je samo dognati, da je smrt nastopila že pred urami. Trupla so prenesli v mrtvašnico bolnišnice. Še tekom včerajšnjega dopoldneva je bila obveščena o nesreči Parsevalova družba. Popoldne ob 4. uri so prišli trije zastopniki Parsevalove družbe iz Bitterfelda v Reichensachsen ter so ukrenili vse potrebno, da se prepeljejo trupla ponesrečencev v njihovo domovino.

Avstrijske dreadnoughtke.

Lahi so že razburjeni! Avstrijske ladje delnice imajo že vse pripravljeno, da začno graditi ladje velikanske in baje bo že prihodnje leto splavala prva avstrijska dvajset-tisočtonka po jadranskem morju, ki bo po tem dogodku za Lahe še bolj grenko postalo — mare amarissimo! Sicer je naša mornarica že lani razglasila, da namerava od delegacij zahtevati kredit za štiri dreadnoughtke, toda zapletene parlamentarne razmere v obeh državnih polovicah to namero čezdalje bolj zavlačujejo in Lahli so računali na to, da se bomo mi za dreadnoughtke prepirali, oni pa jih bodo medtem že imeli. Zdaj pa se naše ladjedelnice že pripravljajo, da jih grade, in ko bodo dovoljene, bodo tudi že skoro gotove. Seveda je čisto protustavno, ako se mornariška uprava brez ustavno dovoljenih kreditov loti dela, ki bo stalo malenkost 200 milijonov, če ne več, toda stvar je formalno tako urejena, da bodo ladjedelnice, dokler ne bo parlamentarnega dovoljenja, ladje gradile na lasten risiko. Zoper to nobeden nič ne more, kredite pa

dodo delegacije morale dovoliti. Saj živimo v Avstriji v nekakem absolutizmu in to ne popolnoma brez krivde parlamenta samega, zakaj čimbolj tratijo parlamentarna zastopstva čas z brezplodnimi narodnostnimi boji, tembolj se ukreplja krona, ki danes vse zmore in — bodimo odkriti — v Avstriji največ pomeni.

Lahi so torej nervozni. Stvar je namreč tale: Laške ladjedelnice, kakor znano, delajo jako počasi in zato bi se utegnile zgoditi, da bomo imeli istodobno enako število dreadnoughtk kakor Lahli, ki jih zdaj gradijo — če se ne motimo, tudi štiri. Potem pa l. 1914. zopet zapade trozvezna pogodba; če jo hoče ena izmed velesil odpovedati, mora to leta 1913. naznaniti ali pa staviti pogoje, da se pogodba podaljša — če ne teče pogodba avtomatično naprej. Če bodo tedaj Lahli l. 1913. počenjali sitnosti in za podaljšanje trozveze postavili pogoje, se jim Avstrija lahko smeje, češ, ali trozvezo pod dosedanjimi pogoji obnovite ali pustite; mi ne bomo lazili za vami in vas prosili!

To je vzrok, zakaj se Lahli zdaj tako jezijo. Če bodo naše dreadnoughtke dograjene, bomo razpolagali z ladjem, ki se bo z Lahom vsak čas lahko merilo. Pomisliti moramo namreč, da imamo že zdaj veliko boljše mornarico, kakor se splošno sodi.

Izjava.

— Iz Dobropolj. »Učiteljski Tovarščak« piše, da je naju podpisana hotelo dobropoljsko ljudstvo že parkrat zagagnati in prepoditi iz stanovanj in Dobropolj samih. Tej »T.« laži bi sploh ne odgovarjala, ampak gre se tu tudi za čast dobropoljskega ljudstva, zato izjavljajo, da midva o tem, kar »Tovariščak« čenčari, ne veva ničesar. Pozivljajo uredništvo »Tovarišča«, naj kar navede imenoma vse tiste ljudi, ki so kedaj hoteli kaj takega storiti. V »Tovariščevo« žalost pa moramo priznati, da se midva v Dobropoljah prav dobro počutiva.

Na zdar!

Jos. Štrukelj.

Josip Odlasek.

Spominjajte se z darovi „Rokodelskega Doma“ v Ljubljani!

1113 **Zahvala.** 1—1

Ker nam je nemogoče osebno, izrekamo tem potom za vse izraze sočutja ob nenadomestljivi izgubi našega iskreno ljubljene očeta, tasta in starega očeta, gospoda

Ivan Možina-ta

Imojitelja zasluž. križca in jubilejne kolajne

vsem sorodnikom, prijateljem in znanec, ki so nepozabnega rajnega počastili na zadnjem potu, osobito pa se zahvaljujemo gospodom uradnikom južnega kolodvora in cenjenemu osebju za izkazano čast, kakor tudi za lepe darovane vence našo najiskrejšo zahvalo.

Ljubljana, dne 18. aprila 1910.

Zalujoči ostali.

Prostovoljno se prodaja

veliko poslopje

z raznimi prostori na dobrem, zelo prometnem obljudenem solnčnem kraju na Gorenjskem tik ceste, pripravno za vsako obrt. Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

1109 3—1

Se nelaj let davka prosta

hiša

s travniki, velikim dvoriščem, vrtom in dobro idočo trgovino na najživahnejšem mestu v Ljubljani se prodaja. V njej se lahko vrši lahko poljubna ali tudi več obrti. Proda se pod ugodnimi pogoji. Vprašanja na upravo lista.

1115 3—1

2 učenca

iz dobre hiše se sprejmeta takoj v mizarški pouk. Josip Kregar, St. Vid pri Ljubljani.

1114 2—1

FRANC KALAN
ŠKOFJA LOKA

MICI KALAN ROJ. GOSAR
STARA LOKA

POROČENA

ŠKOFJA LOKA, 18. APRILA 1910.

Išče se mesarski pomočnik

z dobrimi spričevali, kateri naj bi bil tudi več kmetije in živinorej. Plača po dogovoru. Sprejme se takoj.

F. de Toni, Begunje pri Rakeku.

Dve vodni pumpi in tri rezervarje

razne velikosti, primerne za napravo hišnega vodovoda imajo naprodaj

Usmiljeni bratje v Kandiji.

kuharica

ki je obenem dobra gospodinja, se išče za takoj v večjo privatno hišo v mestu na Gorenjskem. — Plača po dogovoru. Prednost imajo osebe od 30 let naprej. Naslov pri upravništvu tega lista.

1110 1

100 do 120 lepih hrastov

se prodaja. Kje, pove upravništvo.

1112 6 1

Naprodaj!

Prodaja se iz proste roke zidana, z opeko krita

hiša v Mokronogu št. 76

V tej hiši obstoji že več let **strojarska obrt**, toraj z vso k tej stroki spadajočo pripravo, pripravna pa je tudi za kako drugo obrt, kot prodajalno itd.; stoji prav tik okrajne ceste in blizu cerkve. K hiši pripadajo tudi gospodarska poslopja, vsa z opeko krita in v dobrem stanu, ena njiva, dve smrekovi hosti in en sadovnik. — Cena primerna. Pogoji po dogovoru.

Natančneje se izve pri lastniku samem.

1111 2 1

Modna in športna trgovina Pavel Magdič Ljubljana, nasproti glavne pošte

Priporoča izgotovljene bluze, spodnja krila in vse moderne nakitne predmete po zelo ugodnih in brezkonkurenčnih cenah

Ogromna izbira damskih in otroških slamnikov in čepic

V oddelku za gospode:

vedno samo najnovejši klobuki, čepice, te-louniki, srajce, kravate, palice, dežniki, rokavice in vsi modni predmeti. Za šport: ose potrebščine za turiste, kolesarje, lovce,

--- tennisi, „Orle“ in „Sokole“ ---

Narodne zastave, znaki, fra-kovi, i. t. d.

Vzorci na razpolago!

NOVOSTI MANUFAKTURNEGA BLAGA 1910!

Vzorci pošiljava franko!

LENASI & GERKMAN

Ljubljana, Stritarjeva ulica 4.

Sukno, kamgarn, damsko blago, delen, batist, zefir, kreton, platno, šifon, gradl, garniture, preproge, zavese, odeje, pleti, šerpe, rute v veliki izbiri.

SOLIDNE CENE.

Sprejem takoj v službo

1096

2 dobra kovaška pomočnika
1 kovaškega vajenca in 1 kolarskega mojstra

Vinko Mirt

kovaški mojster pri Stihu gostilničarju
Dobropolje pri Velikih Laščah.

Iščem 2 krojaška pomočnika

enega za velika dela, a enega za mala dela. Trajno delo. Prijave na naslov: M. Juričič, krojač, Pazin, Istra.

1075 3-1

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; kri, moč, zdravje do-
sežete in ohranite, ako pijete**SLADIN**Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak
3601 knjižico brezplačnov lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani
ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.**Pozor kolesarji!**Močna kolesa od K 100—
naprej.Finejše vrste od K 150—
naprej.znana kot najfinejša z naj-
lažjim tekom.

Glavna zaloga „Puchovih“ koles

Fr. Čuden, trgovec v Ljubljani.

1011 Ceniki zastoj in poštnine prosti. (1)

Ceniki s koledarjem za-
stoj in poštnine prosti.700 Uhani, prstani, briljanti. (1)
Svetovnoznano najfinejše blago po najnižjih cenah.

V Dragi je razpisana služba

organista in cerkvenikavpraša se do 1. maja (lahko tudi pismeno)
pri župnem uradu v Dragi via Rakek. 1092

Sprejme

se takoj

strojnik

obenem

ključavničar

samec, z daljšo prakso v

Plača po dogovoru.
1067 3-1**Pivovarna Mengeš.**

Trgovski učenec

zdrav in krepak, z dobrimi šolskimi izpri-
čevali, se sprejme v večjo trgovino
špecerije v Ljubljani. Pismene ponudbe
je poslati v kuvertu, naslovljenem na uprav-
ništvo »Slovenca« v Ljubljani z dostavkom
»Trgovski učenec«.

1065 3-1

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne
železnice v Beljaku prosi,
da se mu doloži 11 ška-
telj tako izbornu učinku-
jočih 3281**Salmijakovih pastil**

(kašelj) lajšajočih, slez razkrajajočih

lekarnja Piccoli v Ljub-
ljani, c. in kr. dvornega
založnika, papeževga
dvornega založnika. Ena
skatljica 20 vin., 11 ška-
telj 2 kroni. Naročila po
:- povzetju. :-Lepi, veliki in ugodno ležeči
delavni prostori v Ljubljani

z oddajo električne luči in moči

sposobni za vsakovrstno obrt, se
oddajo v najem. Pojas-
nila daje Anton Priborschitz,
oskrbnik Pongračevih posestev, Ljub-
ljana, Franc Jožefova cesta 7/III. 1068
5-1**Pozor lovci in šolska vodstva!**Ptice, sesavce
in druge živali **nagača**prav po naravi ter po najnižji ceni
preparator Viktor Herfort

Pred vojašnico št. 1, Ljubljana.

On ima tudi v pripravnici na izbiro več ptic in
sesavcev, ki bi bile za šolo jako priporočljive.
Med lovci vzbujajo lepi in natančni izdelki
marljivega preparatorja vedno več zanimanja.**Ustna voda „Euodin“**

Specialiteta za kadike.

Glavna zaloga:

Lekarna Ub. pl. Trnkoczy v Ljubljani
3427 Cena K 2.— 52-1

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Za cerkvene pevske zборе.

V majniku:

Ant. Foerster: 6 Marijinih pesmi za tri ženske
ali moške glasove z orglami; cena partituri
K 1-80 v., pos. glasovom 40 v.St. Premrl: 12 Marijinih pesmi za mešan zbor;
cena partituri 1 K 80 v., pos. glasovom 40 v.
Janez Laharnar: »Šmarnične pesmi« za mešan
zbor; cena partituri 1 K 30 v.P. Hug. Sattner: »Marijine pesmi« za mešan zbor
in orgle; cena partituri 1 K 80 v., pos. glas 50 v.Ant. Foerster: Lavretanske litanije matere božje
za ljudsko petje; cena 40 vin.
— »Ave Maria« za sedmeroglasni mešani ali
četveroglasni moški zbor; cena partituri 60 v.,
glasovom 20 v.Fr. Kimovec: »Ave Maria in češčena Marija« za
tri ženske (moške) glasove z orglami; cena
50 v., 5 izvodov 2 K.Josip Sichterl: 25 Marijinih pesmi za mešani in
moški zbor; cena partituri 2 K, pos. glas. 35 v.Ig. Hladnik: 23 cerkvenih napevov za moški zbor.
Poleg drugih kakor mašnih, obhajilnih in 2
Tantum ergo, se nahaja tudi 10 Marijinih na-
pevov; cena 1 K 60 v.— »Češčena kraljica« za mešan zbor, solospve
in spremljavo orgel; cena partituri 1 K 80 v.,
pos. glasovom 30 v.— »19 Marijinih pesmi« za solospve, mešan
zbor in spremljavo orgel; cena 2 K.— »Ave« 17 Marijinih pesmi za mešan zbor,
samospjev in spremljavo orgel; cena 2 K.— »16 Marijinih pesmi« za mešan zbor; cena
partituri 1 K, pos. glas. 20 v.Ob priliki birmovanja ali kanonične
vizitacije.Fr. Kimovec: »Ecce sacerdos magnus« za moški
zbor, cena 40 v.Al. Mihelčič: »Ecce sacerdos magnus« za moški
zbor, cena 40 v.Ant. Foerster: »Ecce sacerdos magnus« za me-
šan zbor in orgle, cena 60 v.Ign. Hladnik: »Ecce sacerdos magnus« za mešan
zbor in orgle, cena 1 K.Jos. Lavtižar: »3 Ecce sacerdos magnus« za en
ali več glasov in orgle, cena 80 v.

Za sv. Rešnje telo.

Dr. Ant. Chlondovski: Tantum ergo za troglasni
moški zbor in orgle; cena partituri 50 vin.,
posam. glasovom 10 v.Ant. Pogačnik: »6 Tantum ergo« za mešan in
moški zbor, cena partituri 60 vin.Fr. Kimovec: »Tantum ergo« za mešan zbor in
orgle, cena 30 v., 5 izvodov 1 K.Ig. Hladnik: »Pange lingua et 4 Himni ad pro-
cessionem in festo Ss. Corporis Christi« za me-
šan zbor, cena 1 K.Vincenz Galler: 12 Pange lingua (Tantum ergo)
za mešan zbor in orgle, cena partituri 3 K
24 v., pos. glasovom 48 v.Joh. Diebold: 14 evharističnih napevov za mešan
zbor; cena partituri 2 K 40 v., pos. glas. 30 v.Fr. Kimovec: »Rihar renatus«. Poleg drugih
Riharjevih napevov se nahaja v tej zbirki
tudi 7 evharističnih napevov z latinskimi in
slovenskim besedilom kakor: Sacris solemnis,
Lauda Sion, Adoro Te, O quam suavis est, Caro
mea, Da pacem Domine in Credo in Te —;
cena parturi 3 K, pos. glasovom 40 v.

Za prvo sv. obhajilo primerni napevi.

Ig. Hladnik: »O sacrum convivium« 36 obha-
jilnih, presv. rešnjega telesa in srca Jezuso-
vega napevov za mešan zbor in orgle, cena
partituri 2 K 40 v., glasovom 40 vin.P. Hug. Sattner: »Cerkvene pesmi v čast sv.
Rešenja telesa«, cena 1 K 60 v.

Za pobožnost presv. Srca Jezusovega.

Ant. Foerster: »Litanije presv. Srca Jezusovega«
za ljudsko petje; cena 40 v.Ig. Hladnik: »O sacrum convivium« 36 obha-
jilnih presv. Rešnjega telesa in Srca Jezuso-
vega napevov za mešan zbor in orgle, cena
partituri 2 K 40 v., pos. glasovom 40 v.Ofertorij za razne praznike cerkve-
nega leta.Ig. Hladnik: 6 ofertorijev za največje in večje
praznike cerkvenega leta, cena 1 K.Joh. B. Tresch: »Enchiridion« 31 ofertorijev in
19 raznih napevov, cena partituri 1 K 68 v.,
glasovom 48 v.**Smarnice.**Ker to leto ne izdamo novih smarnic, opo-
zarjamo s tem na smarnice prejšnjih let, ki so
še v malo izvodih na razpolago.Smarnice. P. Ladislav O. S. F. Marijine čednosti
in dobrote. Okusno vezan, rdeča obreza 2 K,
zlata obreza K 2-40.Salve Regina ali razlaganje molitve Češčena
bodi Kraljica za šmarnično opravilo. Jožef
Kerčon. Okusno vezano, rdeča obreza K 2—.Šmarnice. Jožef Kerčon. Marija podoba pravice.
Okusno vezana, rdeča obreza K 2—.Devica verna. I. Godec. Šmarnice. Okusno ve-
zano, rdeča obreza K 1-40.Šmarnice. Jožef Volc. Marija v predpodobah in
podobah. Okusno vezano, rdeča obreza K 2—,
zlata obreza K 2-40.Šmarnice romarja jeruzalemskega. 32 premi-
ljevanj za mesec majnik. F. S. Segula. Vezano
rdeča obreza K 2—, po pošti 20 vin. več.

Marijino slovstvo za majnik itd.

Maria, unsere wunderbare Mutter. Maipredigten
von P. Christian Stecher S. J. — P. Eduard
Fischer S. J. K 3-60.Entwürfe zu Marienpredigten. Erster Zyklus für
den Maimonat von P. Hugo Hurter S. J. 80 v.Marien-Predigten von P. Georg Patiss S. J. —
P. Eduard Fischer S. J. K 4-80.Maria, der Christen Hort. Predigten über die
Hochgebenedeite Mutter des Herrn. Von G.
Diessel. 2 zvezka K 9-60.

Marien-Predigten von Philipp Hammer K 3-24.

Der Mai-Monat. Der Verehrung des reinsten
Herzens Mariä gewidmet. Von P. Franz Hattler
S. J., vezano K 2-64.Die wahre Andacht zur seligsten Jungfrau Maria
von L. M. Grignon von Montfort K 3-12.Die unbefleckte Empfängnis. Lesungen und Ge-
bete für eine Novene oder Monatsandacht zu
Ehren der makellosen Jungfrau Maria von J.
Hättenschwiler S. J., vezano K 3—.Die Schule Mariens. Kleine Lesungen für Maria-
nische Kongregationen. P. Heinrich Opitz, ve-
zano K 2-50.Ansprachen in der Marianischen Kongregation
der Jungfrauen. Von G. Patiss S. J. K 4-80.Handbuch für die Leiter der Marianischen Kon-
gregationen und Sodalitäten. Von J. Dahlmann
K 3—.Über die Leiden Mariä der Königin der Mär-
tyrer. Dreißig Predigten von P. G. Patiss K 6-48.Heilige Vorbilder für christliche Jungfrauen in
der Welt. Von P. G. Patiss, K 3-60.Erlebtes und Erlauchtes. Skizzen von P. Hein-
rich Opitz S. J. K 1-50.Führt die Kinder zu Maria! Ein Hauptmittel
zur Erleichterung und Sicherung der christ-
lichen Kindererziehung für Eltern, Seelsorger
und Lehrpersonen von M. Mühlbauer K 3-60.

Za darila primerni molitveniki.

Bogu kar je božjega. Fran Seraf. Finžgar.
Okusno vezan, rdeča obreza K 1—, zlata ob-
reza K 1-80, fino vatrane platnice K 2-20, naj-
finejša teletnina K 3—, raznovrstne najmoder-
nejše vezave K 4-50, vezava z listnico, zapono
in verižico K 4-60.Molitvenik, ki po lepi vsebini, krasni obliki,
dovršenem jeziku in trpežnosti nima kmalu ena-
kega. Posebno priročna je lična mala oblika.Voditelj v srečno večnost. Anton Mrkun.
Okusno vezan, rdeča obreza K 1-40, zlata ob-
reza K 1-80, fino vatrane platnice K 2—.Voditelj v srečno večnost se kakor Finžgarjev
molitvenik odlikuje po fini priročni obliki, vse-
buje pa jako veliko lepih molitev in vzorno
razlago krščanskih resnic ter ima razmeroma
jako nizko ceno.Šolski molitvenik po katekizmu in obrednih
knjigah. Dr. Gregorij Pečjak. Okusno vezan,
rdeča obreza K —80, zlata obreza K 1-20, fino
vatrane platnice K 2-80.Vzoren molitvenik, prirejen nalašč za mla-
dino in vsled svoje dovršenosti vpeljan za
ljudskošolski naraščaj.Večno življenje. Dr. Gregorij Pečjak. Molit-
venik. Okusno vezan, rdeča obreza K 1-20, zlata
obreza K 1-60, fino vatrane platnice K 3-10.Molitvenik, namenjen za srednješolsko di-
jaštvo.Pot k Bogu. Molitvenik za odrasle. Okusno
vezan, rdeča obreza K 1-20, zlata obreza K 1-60,
fino vatrane platnice K 3-10, najfinejša telet-
nina K 5—.Ta molitvenik je prirejen za odrasle, da bodo
mogli v cerkvi moliti skupaj z duhovnikom vse
slovenske molitve, kakor jih predpisuje novi
od slovenskih škofov predpisani molitvenik
obsega pa sploh vse molitve, pesmi itd., po-
trebne za kristjana.Rafael ali nauki in molitve za odraslo mla-
dino. Jožef Kerčon. Okusno vezan, rdeča ob-
reza K 1—, zlata obreza K 1-60, fino vatrane
platnice K 3—.Ta molitvenik ima zelo mnogostransko vse-
bino in obsega na 350 straneh krasne, zlato
nauke za mladino, odrasle mladeniče in de-
kleta, dalje vse mladini posebno priporočljive
pobožne vaje in molitve, n. pr. šestredeljske
pobožnost k sv. Alojziju, pobožnost k sv. Stani-
slavu itd., sploh krasne nauke in vsakovrstni
verske itj. za vse prilike in potrebe. Le vo-
liko število, v katerem se je svoj čas ta mo-
litvenik tiskal in prodajal, je omogočilo izredno
nizko ceno, ki je pri sedanjih dragih razmerah
pravo čudo.**Vse te knjige se dobe tudi v „Knjižarni Ilirija“ prej Karol Florian v Kranju.**

Izdajatelj: Dr. Ignacij Zitnik.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Ivan Štela.